

DE KOP VAN JUT

DOOR BART CASTELEIN

Steeds meer beheerders worden geconfronteerd met de aanwezigheid van grofwild in het Nederlandse leefgebied van reeën. In relatief lagere dichtheden kan reewild prima naast andere grofwildsoorten leven. Maar wat voor effect heeft dit op het reewild?

Bedreigend

Extreem hoge dichtheden van grofwild zijn voor reewild bedreigend. In de Amsterdamse Waterleidingduinen komt het reewild bijvoorbeeld steeds meer in verdrinking door concurrerende damherten. In de Oostvaardersplassen is het ree zo goed als verdwenen door de extreem hoge dichtheden grote grazers in combinatie met grofwild. Reewild probeert namelijk andere grofwildsoorten te vermijden en als de populatie grofwild stijgt, is het ree de kop van jut. Het dier is door het soortspecifieke gedrag en afhankelijkheid van bepaald voedsel in de concurrentie niet krachtig genoeg. Andersom is het ook zo dat als een populatie herkauwers weer in dichtheden daalt, het reewild direct van de niche profiteert en in dichtheden toeneemt.

Wennen

Evenals de beheerders moet het reewild zelf ook wennen aan een nieuwe soort in het leefgebied. Deze combinatie van wennen bij het reewild en wennen bij de beheerders kan lijden tot aannames over verandering in gedrag bij het reewild. Op de lange termijn valt dat echter mee. In mijn

terrein komen vier verschillende grofwildsoorten voor. Verdeeld over verschillende deelgebieden zie je overal reewild. In combinatie met ander grofwild hebben we dichtheden van drie per honderd hectare. In de kerngebieden waar geen andere concurrentie is, treffen we wel zeven reeën per honderd hectare aan. De andere grofwildsoorten die er voorkomen zijn zwartwild, roodwild en damwild.

Acceptabel

Het grofwild wordt actief beheerd met als doelstellingen wildaanrijdingen zoveel mogelijk te voorkomen en het beperken van schade. Naast actief beheer is het vergroten van de zichtbaarheid van grofwildsoorten een belangrijke doelstelling. In de terreinen waar reewild alleenrecht heeft, is de populatie gezond, goed zichtbaar en de schade acceptabel. In de terreinen waar reeën moeten samenleven met lage dichtheden wilde zwijnen is de conditie van het reewild goed, zijn ze goed zichtbaar en is de schade door reeën acceptabel.

Foto: Andy van Ommeren

Zwijnen

Wilde zwijnen zijn opportunisten en omnivoren. In deze tijd verorberen ze heus wel eens een reekalf. Ze gaan echter niet actief op jacht en invloed op de reewild-populatie is niet waarneembaar. Komen wilde zwijnen als een nieuwe soort in de bestaande leefomgeving van het reewild dan zullen reeën in eerste instantie de varkens ontlopen. Soms houden ze zich dan tijdelijk op in de randen van de territoria. Het aanpassingsvermogens van reeën is echter groot en het gedrag normaliseert snel. Het is wel zo dat reeën de plek zullen verlaten als ze in conflict komen met wilde zwijnen.

Herten

Het gedrag ten opzichte van herten is vergelijkbaar. Als het roodwild nieuw is in de leefomgeving proberen reeën het eerst te ontlopen, maar het went snel en verandering in gedrag is nauwelijks waarneembaar. In hoge dichtheden heeft rood wild wel invloed op de reewildpopulatie. Het ree zal in eerste instantie proberen zich in de uithoeken van het leefgebied te handhaven, maar als er teveel herten komen legt het ree het af.

Optelsom

Waar reewild naast roodwild, damwild en zwartwild voorkomt, zijn de dichtheden reeën significant lager dan in andere terreindelen. De conditie is goed, de schade beperkt en de zichtbaarheid relatief laag. In mijn terrein op de Zuid Veluwe zijn de aantallen roodwild en damwild sterk stijgend omdat er door een grotere terreinbeherende instantie al dertien jaar op 1200 hectare niet meer beheerd wordt. Recentelijk is deze afschotvrije zone verder uitgebreid. De afgelopen jaren is de reewild-stand echter sterk teruggelopen. De dieren gingen zich steeds meer terugtrekken op gebieden waar dam- en edelherten overdag niet komen, met name langs de provinciale weg. Gevolg: veel aanrijdingen. Deze optelsom heeft mijn werkgever en mij doen besluiten om de reewildpopulatie in dit terreindeel scherp te bejagen en de dichtheden laag te houden. Ondanks dit beleid beginnen de reeën zich wel steeds verder in de niches van de terreindelen op te houden en pogen daar hun territorium overeind te houden. Als de populatie dam- en edelherten de komende tijd nog meer stijgt, zal het ree het waarschijnlijk afleggen in die gebieden die door het dam- en roodwild aantrekkelijk worden gevonden.